

Markója Csilla

TÍMÁR ÁRPÁD EMLÉKÉRE

Elhagyott minket Tímár Árpád művészettörténész, a halk szavú, szelíd filológus, a fáradhatatlan forrásgyűjtő és -közlő, a szerény mester, a gyakran elmélázó, olykor melábus barát, a mindig segítőkész társ a munkában. Odaveszett szétzilált, pusztulásnak indult szakmánk egyik utolsó mentsvára, az egyszemélyes Fülep- (és Henszlmann-, Lukács-, Elek-, Kállai-, Csontváry-, Derkovits-, Nyolcak- stb.) műhely, mindannyiunk végtelen türelmű lektorával, aki még klasszikus műveltséggel, széleskörű, több tudományágra kiterjedő áttekintéssel, megfellebbezhetetlen ítélőkészséget megalapozó tárgyi tudással rendelkezett, s akinek kezén megjelenés előtt szinte minden fontosabb publikáció, kiadvány átment, akár hivatalos szerkesztőként, akár baráti, szakmai szívesség gyanánt – az *Enigma* jelen számát, ezt a Hauser Arnold korai írásait tartalmazó kötetet is részben az ő gyűjtésének, bibliográfiájának, készségesen átadott másolatainak segítségével készítettük el. Bele is kényelmesedtünk ebbe a kivételes helyzetbe, fel sem fogtuk talán, mit jelent, hogy van valakink, aki látja hibáinkat, aki képes megítélni és korrigálni a munkát, amihez mi már elvesztettük a kellő distanciát – a távolról kísérés, a csendes kontroll, a szó szoros értelmében vett szöveggondozás, azaz a szavakról és igazságtartalmukról való gondoskodás volt az ő legnagyobb tehetsége, s talán terhe is: mindig kívülálló maradt, s így érzéseit sem mindig oszthatta meg. Mielőtt befeküdt volna a Városmajori Szívkórházba, eláraszottam jó tanácsokkal, mit vigyen magával feltétlenül a magyar egészségügy áldatlan viszonyai közé, fászlítól a kézfertőtlenítőig, csőrös pohártól az evőeszközig mindenre volt gondom, még a munkaterápiára is, csak arról nem beszéltem, amire vélhetőleg a legnagyobb szüksége lett volna. Azért talán kimazsolázta a hiányzó gesztust a nagy kalimpálásból, legalábbis erre utal lakonikus utolsó levele: „Kedves Csilla, nagyon köszönöm kedves sorait. Egy csomó dolgot biztosan megfogadok. A gyógyszerek, kenőcsök nekem is megfordultak a fejemben, de nem tudom, megtűrik-e. De akkor mindenesetre beviszem. Korrektúráim éppen van, 500 oldal, de hogy mikor lesz erőm hozzá, azt nem tudom felmérni. Meglátjuk. Gondolom, a hírek eljutnak majd Csilához is, addig is, amíg én nem tudok újra írni.”

De már nem tudott újra írni. A korrektúra, amin dolgozott, a nagy Fülep-életműkiadás következő kötete, Fülep Lajos *Nemzeti öncélúság* című híres cikkénél maradt felütve. Ezt olvasta utoljára.

„Magyarország mindenképpen Nyugathoz tartozik, időben hátrább, térben szélről, de a gyepűn belül. Még az sem igaz, hogy Nyugat és Kelet közé ékelt átmenet vagy közvetítő a kettő közt, ha ütköző, Nyugat testének megütött tagja” – írta 1934-ben a maga dörgedelmes tónusában a zengővárkonyi lelkész, s e szöveg újraközlésével, mai napig aktuális problémafelvetésével búcsúzzunk Tímár Árpástól, kollégáinktól, mentorunktól, és örökös előljáróinktól a forráskiadásban.

A korrektúra most itt fekszik előttem. De legalább négyen dolgozunk még rajta, s így is kevesek vagyunk ahhoz, amit ő egymaga is elvégzett volna. Kevesek és kevesen. Így aztán csak reménykedni lehet abban, hogy mindazt, amit rejtélyes és sajnos nem eléggé vitatott főhőséhez, Fülephez képest cseppet sem dörgedelmesen, cseppet sem zengően, inkább félénken, visszahúzódón, de mégis közénk hintett, alanyt, állítmányt, igét, határozószót - valaki képes lesz egyszer értelmes, kerek mondatokba foglalni. Tovább mondani a történetet.